

De Vlaamse Landbouwconjunctuurindex

Resultaten enquête voorjaar 2010

Tom Coulier
Els Bernaerts
Leen Bas
Dirk Van Gijsegem

Vlaamse Overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Monitoring en Studie
Ellipsgebouw (6de verdieping)
Koning Albert II - laan 35, bus 40, 1030 Brussel
<http://www.vlaanderen.be/landbouw>

mei 2010

Inleiding

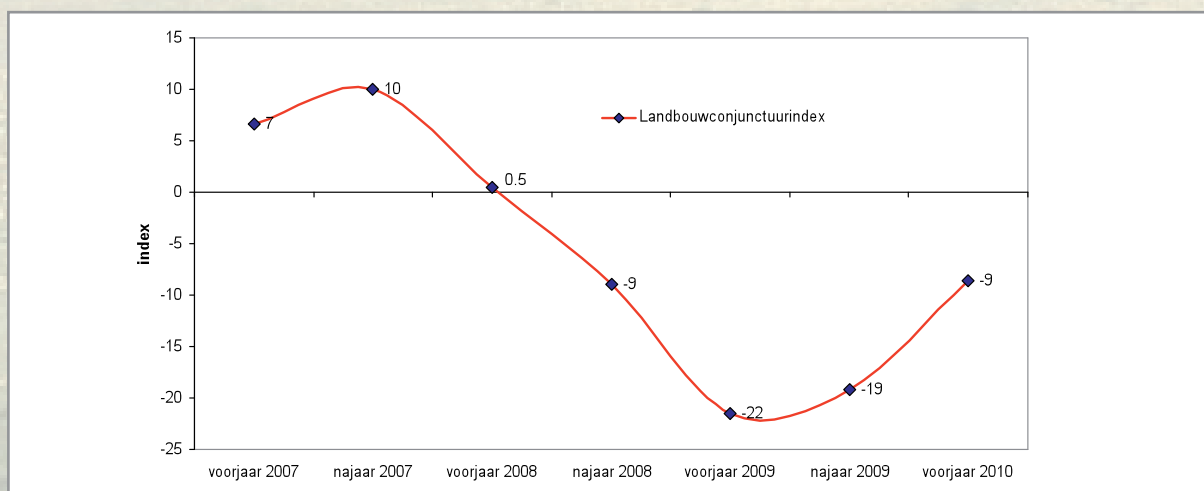
Deze zesmaandelijks conjunctuurbarometer werd specifiek ontwikkeld om inzicht te krijgen in de economische schommelingen, het ondernemersvertrouwen en de geplande investeringen van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Dit is het rapport van de zevende enquêteronde gehouden in het voorjaar van 2010 (maart) bij de 750 Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaams Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijks rapporten kunnen teruggevonden worden op de website van het Beleidsdomein Landbouw en Visserij (www.vlaanderen.be/landbouw).

Resultaten conjunctuurenquête

1 De landbouwconjunctuurindex voor Vlaanderen

Voor de berekening van de conjunctuurindex werden aan de bedrijven een aantal vragen gesteld over de omzet, productie, personeel en prijzen. De antwoorden werden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie. De index kan in theorie gaan van -100 (landbouwers unaniem negatief) tot +100 (landbouwers unaniem positief).

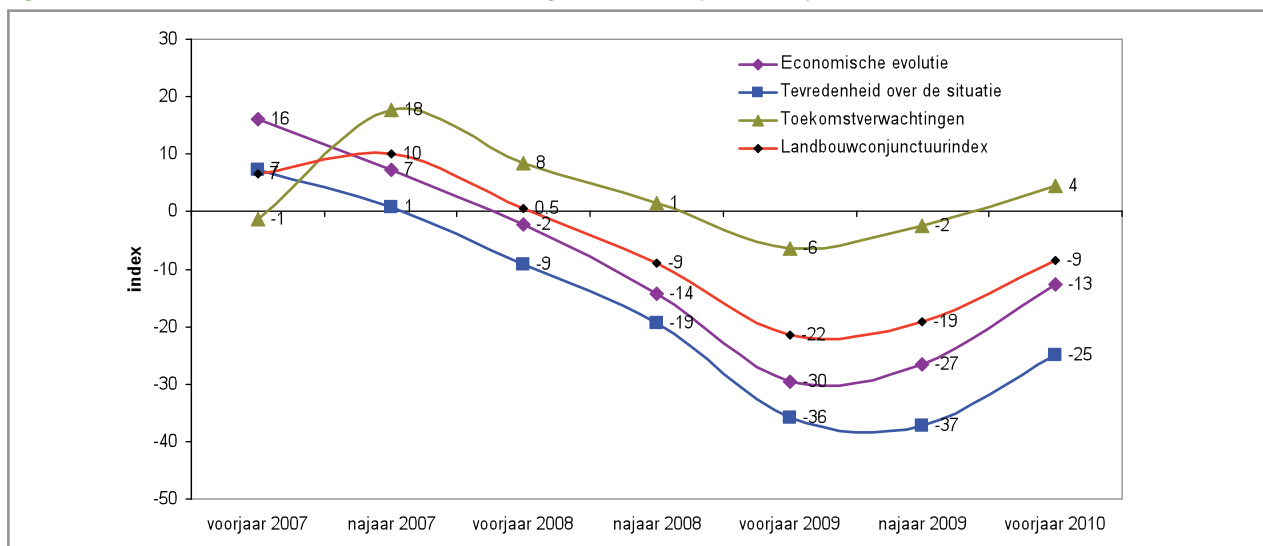
Figuur 1 : De evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

De conjunctuurindex is in het voorjaar van 2010 nog steeds negatief maar de stijgende trend van najaar 2009 wordt voortgezet in 2010. De index stijgt van -19 naar -9 (figuur 1). Dit wijst erop dat de landbouwsector van mening is dat de crisis in de land- en tuinbouw over haar dieptepunt heen is. De situatie is nog niet positief, maar landbouwers schatten ze globaal gezien niet langer als dramatisch in.

Als we de deelaspecten van de index (figuur 2) nader bekijken zijn het opnieuw vooral de toekomstverwachtingen die de index positief beïnvloeden hebben. De toekomstverwachtingen van de landbouwers zijn de laatste jaren steeds positiever dan de situatie. Sinds voorjaar 2009 volgt de tevredenheid over de situatie de verwachtingen.

Figuur 2 : De evolutie van de Vlaamse Landbouwconjunctuurindex per deelaspect

2 De landbouwconjunctuurindex per deelsector

De index voor de acht specifieke deelsectoren wordt weergegeven in figuur 3. Bijna alle deelsectoren blijven met hun index onder de nullijn. Toch zien we dat het herstel ingezet is. Er zijn zoals steeds opmerkelijke verschillen tussen de verschillende sectoren waar te nemen. De gespecialiseerde akkerbouwers en siertelers schatten de toekomst negatiever in dan in najaar 2009. Voor de vleesveesector en de sector van de groenten in openlucht stijgt de index het sterkst. De vleesveesector komt als enige sector boven het nulpunt uit (+4).

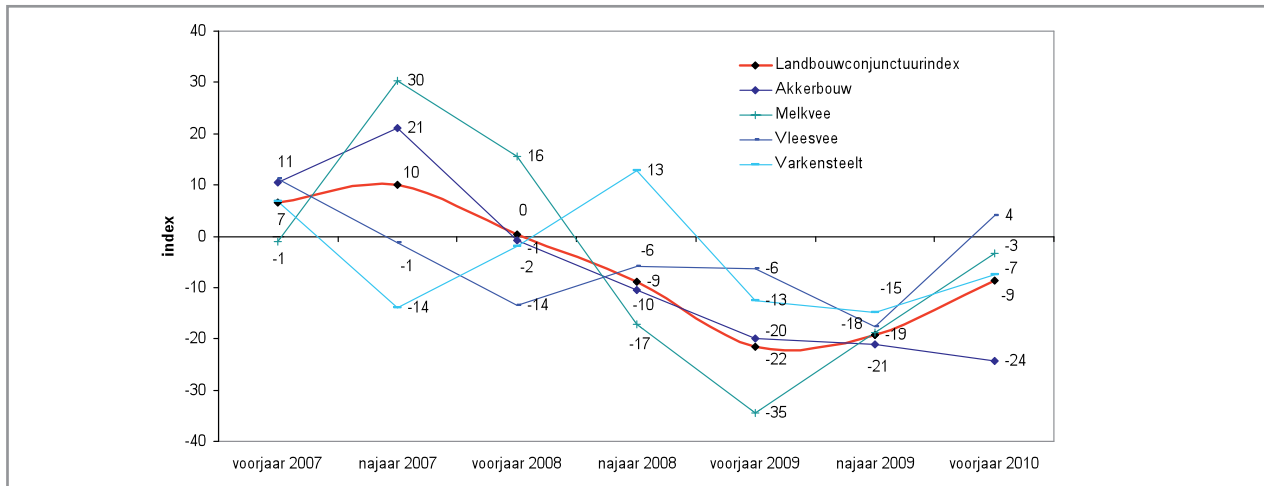
De **akkerbouwsector** is de enige landbouwsector waarvan de index daalt in plaats van stijgt. Er is een grote ontevredenheid over de huidige situatie van het bedrijf. De tevredenheid over de huidige prijzen voor de akkerbouwproducten is licht aan het herstellen, maar is nog steeds uiterst laag. De akkerbouwers zien de toekomst zeer somber in. De graanprijs is iets hoger dan bij de vorige enquête, maar blijft te laag (bron: Synagra). Ook de aardappelprijzen zijn lager dan vorig seizoen (bron: PCA/FIWAP). De verwachtingen over de prijzen voor akkerbouwproducten zijn gedaald tegenover de vorige enquête en zeer negatief.

De index voor de **melkveesector** is sterk toegenomen ten opzichte van de vorige enquête, en stijgt van -19 naar -3. Het optimisme over de toekomst dat najaar 2009 heerste, kent nu een terugval van +15 naar +5. De tevredenheid over de situatie is sterk verbeterd, van -35 naar +1. De landbouwers geven aan dat de prijzen de afgelopen zes maanden al verbeterd zijn, wat de tevredenheid positief beïnvloedt. De melkprijs steeg licht tegenover de periode voor de vorige enquête (bron: BCZ). De landbouwers geven aan dat de prijzen nog steeds laag zijn. Over de toekomst van de melkprijs zijn ze pessimistisch gestemd.

De index van de **vleesveesector** stijgt van -18 tot +4. De tevredenheid over de prijs voor de runderen steeg, 38% van de antwoorden was positief, 43% van de respondenten ziet geen verandering. De prijzen voor vleesvee zijn sedert begin 2010 in stijgende lijn (bron: BIRB). De verwachtingen voor de toekomst zijn ook zeer positief. De beoordeling van de economische situatie van hun bedrijf is eerder neutraal.

De index voor de **varkenssector** stijgt licht van -15 tot -7. De stijging is vooral te danken aan de hoopvolle vooruitzichten van de varkenshouders. De beoordeling van de economische situatie en de economische vooruitgang van het bedrijf evolueren beide in negatieve zin. De tevredenheid over de prijs voor hun producten daalt sterk, 60% van de varkenshouders is hier negatief over. De prijzen voor vleesvarkens waren lager dan het vorige semester (bron: VEVA). De varkenshouders verwachten echter dat de prijzen binnenkort zullen stijgen, en dat de vraag zal toenemen.

Figuur 3 : De evolutie van de conjunctuurindex voor de verschillende landbouwsectoren

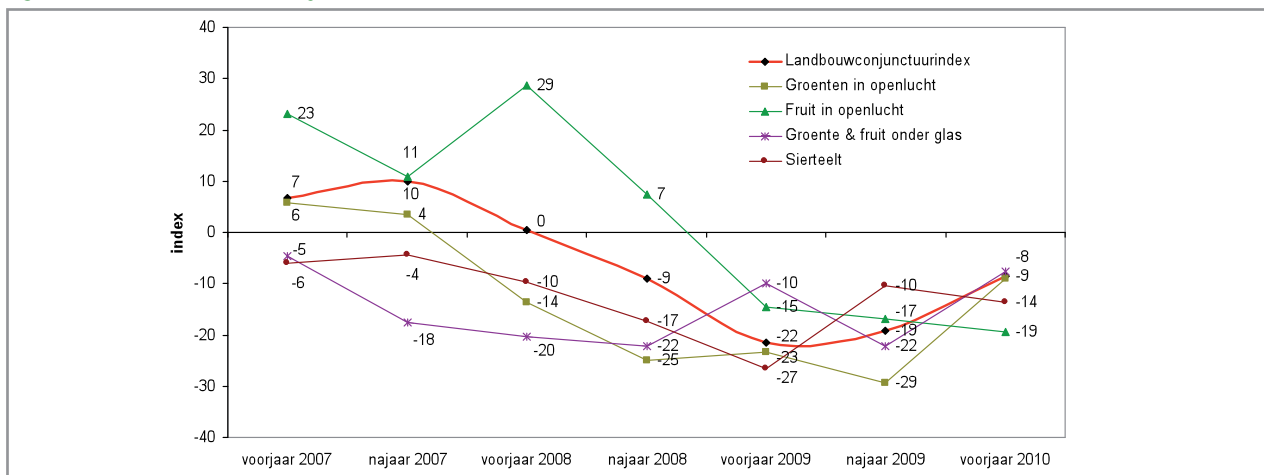
Bij de sector van de **groenten in openlucht** herstelt het vertrouwen zich. De index stijgt van -29 naar -9. De stijging is vooral te danken aan het feit dat de telers de economische evolutie van hun bedrijf in de afgelopen zes maanden veel positiever inschatten dan de vorige periode. De tevredenheid over de huidige situatie is dan ook sterk gestegen, de indicator is weliswaar nog steeds negatief maar hij is wel gestegen van -45 naar -13. De tevredenheid over de ontvangen prijzen nam sterk toe.

De index voor de telers van **fruit in openlucht** daalt verder van -17 tot -19. De tevredenheid over de economische vooruitgang in de laatste zes maanden is lager dan de vorige enquête. Ook de beoordeling van de huidige situatie van het bedrijf is negatiever. Voor de toekomst zijn de telers lichtjes hoopvoller gestemd (stijging van -9 naar -7). De prijzen voor appels en peren waren eind 2009, begin 2010 laag (bron: VBT), wat de negatieve score kan verklaren.

De **groente- en fruitteeltsector onder glas** ziet de toekomst positief tegemoet, waardoor de index stijgt van -22 naar -8. De huidige economische toestand van hun bedrijf zien de telers als iets minder negatief dan bij de vorige enquête. Ook de evolutie in de laatste zes maanden wordt als positiever gezien. De brandstofprijzen waren de afgelopen winter immers lager dan de vorige winter, waardoor de stookkosten meevielen. De telers verwachten veel van de komende maanden, vooral door een hoge productie. Over het verwachte prijsniveau zijn de telers eerder negatief.

De index is voor **sier telers** gezakt van -10 naar -14 tegenover de vorige ronde. Nochtans zien ze de toekomst steeds positiever tegemoet, een stijging van -4 naar +2. De beoordeling van de economische toestand van hun bedrijf, en de prestaties gedurende de laatste zes maanden trekken de index naar beneden. Er was de economische crisis, waardoor de consument luxegoederen zoals snijbloemen en sierplanten links liet liggen. Daarnaast was er een strenge en lange winter, waardoor de consument pas laat planten begon aan te kopen voor in zijn tuin.

Figuur 4: Evolutie van de conjunctuurindex voor de verschillende tuinbouwsectoren

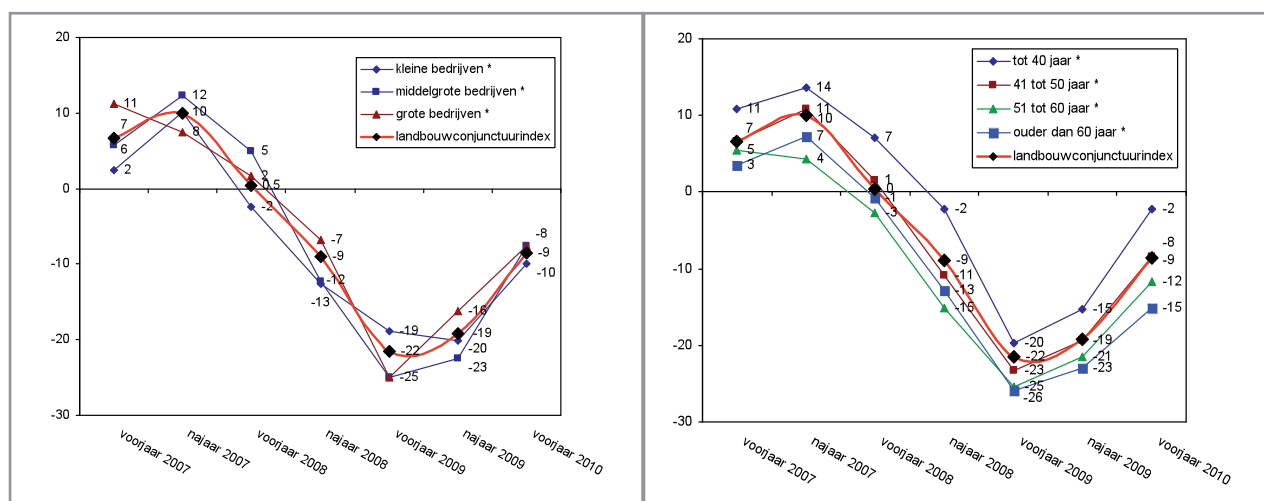

3 De landbouwconjunctuurindex per bedrijfsgrootte of leeftijdscategorie

In de volgende figuur zien we dat de conjunctuurindex omhooggaat voor alle bedrijfsgroottes. De verschillen tussen de kleine en grote bedrijven in de steekproef vallen bijna volledig weg. Bij diepgaandere analyse van de enquêtes valt op dat de grotere bedrijven negatiever zijn over de huidige situatie dan de kleinere bedrijven. Ze compenseren dit door positievere verwachtingen over de komende zes maanden.

Wanneer de bedrijven in de steekproef vergeleken worden volgens de leeftijd van de bedrijfsleider, dan valt op dat voor de jongste bedrijfsleiders (-2) de index hoger staat dan voor de oudste (-15). Deze hogere score voor de conjunctuurindex is bijna volledig te danken aan een groter vertrouwen in de toekomst. De score voor de vooruitzichten voor het komende jaar bedraagt -2 bij de bedrijfsleiders ouder dan 60, en +20 bij de bedrijfsleiders jonger dan 40 jaar.

Figuur 5: Evolutie van de conjunctuurindex naargelang van de grootte van het bedrijf of de leeftijd van de bedrijfsleider

*Zonder extrapolatie naar Vlaanderen

4 Belemmeringen, prijzen en investeringen

Naast de vraagstelling bedoeld voor de berekening van de conjunctuurindex werd er in de enquête ook gepolst naar de belemmeringen die de landbouwers ondervinden, de evolutie van aankooprijzen en geplande investeringen. Deze antwoorden werden geëxtrapoleerd naar het Vlaamse niveau.

Net als bij de voorgaande enquêtes zegt bijna een derde van de landbouwers geen belemmeringen te ondervinden. De belemmeringen die de landbouwers zien, zijn financiële tekorten (38%) en beperkingen, opgelegd door de overheid (25%). Positief is dat het aantal landbouwers dat financiële beperkingen ziet teruggedrongen is van 47% in de vorige ronde naar 38% in deze enquêteronde. De varkenshouders zien de meeste belemmeringen (55%), gevolgd door de akkerbouwers (38%) en de fruittelers in openlucht (36%).

De respondenten geven aan dat de aankooprijzen van meststoffen en voeders de laatste zes maanden opnieuw zijn beginnen te stijgen. Ook machines, gronden, quota en rechten stegen in prijs. De landbouwers verwachten allemaal dat alle aankooprijzen in de toekomst verder zullen stijgen.

De landbouwers plannen opnieuw investeringen. Waar er eind 2009 nog 71% negatief antwoordde op de vraag of ze investeringen planden, zijn er nu toch al weer 40% die de komende zes maanden zullen investeren. De siertelers stellen hun investeringen liever uit, slechts 27% van hen plant investeringen de komende zes maanden. De groep die het meest wil investeren zijn de fruittelers in openlucht (48%). Vorige ronde waren zij ook al de groep met de meeste geplande investeringen. Ze geven aan dat het hier vooral gaat om vervanging van aanplantingen. Bij de overige sectoren zien we het vaakst aanpassingen en uitbreidingen van stallen. Ook zonnepanelen zijn in trek.